2. Mirziyoev, Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O‘zbekiston, 2016. - 56 b.
3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 48 b.
4. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat’iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 104 b.
5. 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
6. Asqarov A. Eng qadimiy shahar. —Toshkent, 2001.
7. Boboyorov G‘. Choch tarixidan lavhalar (ilk o‘rta asrlar). – Toshkent, 2010.
8. Bo‘riev O., Manbalarda Shaxrisabz tavsifi. —Qarshi, 2004.
9. Maxmudov Q. Qadimgi Turkiston. –T., 2011.
10. Mavlonov O‘. Markaziy Osiyoning qadimgi yo‘llari. –T., 2008.
11. Rtveladze E. Sivilizasii, gosudarstva, kulturы Sentralnoy Azii.– Toshkent, 2005.
12. Xo‘jaev A. Buyuk ipak yo‘li: munosabatlar va taqdirlar. – T., 2007.
13. Maksakovkiy V.P. Istoricheskaya geografiya mira. – M., 1997.
14. Mirzaliev T., Musaev I.. Kartografiya. -T., 2007.

Elektron ta’lim resurslari

1. www. pedagog. uz
2. www. Ziyonet. uz
3. www.history.ru

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT VILOYATI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlar bo‘yicha prorektor
_____ **I.Q.Xaydarov**
“__”_____2019 yil

TARIXIY GEOGRAFIYA FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI
(II kurs uchun)

Bilim sohasi: 100 000 - Gumanitar
Ta’lim sohasi: 110 000 - Pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi: 5110600 - Tarix o‘qitish metodikasi

Umumiy o’quv soati: 177 soat

	Mashg’ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr	
			III	IV
1.	Nazariy (ma’ruza)	38	-	38
2.	Seminar	60	-	60
3.	Laboratoriya mashg’ulot	-	-	-
4.	Amaliy mashg’ulot	-	-	-
5.	Mustaqil ta’lim	79	-	79
6.	Kurs ishi	-	-	-
7.	Jami auditoriya soati	98	-	98
8.	Jami umumiy o‘quv soati	177	-	177

CHIRCHIQ – 2019

Fanning ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligi 201__ yil “___” _____dagi _____- sonli buyrug‘ining ____-ilovasi bilan tasdiqlangan “Tarixiy geografiya” fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fanning ishchi o‘quv dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti kengashining 2019 yil “27” 08 dagi “1” - sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

Abdurahmonova J.N. Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti, “Tarix” kafedrasi dotsenti, t.f.n.

Jo’rayev H.A. Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti, “Tarix” kafedrasi katta o’qituvchisi

Taqrizchilar:

Saidboboyev Z. Mirzo Ulug’bek nomidagi O’zbekiston Milliy Universiteti tarix fakulteti dotsenti, t.f.n.

Jumayeva Sh. B. Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti, “Tarix” kafedrasi katta o’qituvchisi

Fanning ishchi o’quv dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti Tarix va tillar fakulteti kengashining 2019 yil 26 08 dagi 1 -sonli majlisida muhokamadan o’tkazilgan.

Fakultet dekani: **yu.f.n., dots. R.A.Ikramov**

Fanning ishchi o’quv dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti Tarix va tillar fakulteti “Tarix” kafedrasining 2019 yil 24 08 dagi 1 sonli majlisida ko’rib chiqilgan va tasdiqlashga tavsiya qilingan.

Kafedra mudiri: **t.f.n., dots. J.N.Abdurahmonova**

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o’tkazish JADVALI

4 - jadval

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00-4,96	100	4,30-4,26	86	3,60-3,56	72
4,95-4,91	99	4,25-4,21	85	3,55-3,51	71
4,90-4,86	98	4,20-4,16	84	3,50-3,46	70
4,85-4,81	97	4,15-4,11	83	3,45-3,41	69
4,80-4,76	96	4,10-4,06	82	3,40-3,36	68
4,75-4,71	95	4,05-4,01	81	3,35-3,31	67
4,70-4,66	94	4,00-3,96	80	3,30-3,26	66
4,65-4,61	93	3,95-3-91	79	3,25-3,21	65
4,60-4,56	92	3,90-3,86	78	3,20-3,16	64
4,55-4,51	91	3,85-3,81	77	3,15-3,11	63
4,50-4,46	90	3,80-3,76	76	3,10-3,06	62
4,45-4,41	89	3,75-3,71	75	3,05-3,01	61
4,40-4,36	88	3,70-3,66	74	3,00	60
4,35-4,31	87	3,65-3,61	73	3,00 dan kam	60 dan kam

6. Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Bo‘riev O. Amir Temurni yod etib – Toshkent, O‘zbekiston, 1996.
2. Raxmatullaeva O. Amir Temur saltanati tarixnavisligi – Toshkent, 2010.
3. Saidqulov T. O’rta Osiyo xalqlari tarixining tarixshunosligidan lavhalar. Toshkent, Fan, 2008.
4. Sagdullaev A. Qadimgi O‘rta Osiyo tarixi. - Toshkent, 2004
5. Egamberdieva N. Arxeologiya. - T., 2011.
6. Eshov B., Qadimgi O‘rta Osiyo shaharlari tarixi. - Toshkent, 2006.

Qo’shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 488 b.

11.	Turkistonning (1917-1924 yy) tarixiy geografiyasi	6
12.	O'zbekiston (1924-1991 yy) ning tarixiy geografiyasi	6
13.	Mustaqil O'zbekiston Respublikasi tarixiy geografiyasi	6
	Jami	**79 soat**

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi. Talaba mustaqil ishini tashkil etishda ushbu fanning xususiyatlari, shuningdek, har bir talabaning akademik o`zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan amalga oshiriladi.

5. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari O'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil 9 avgustdagi 19-2018-sonli "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi buyrug'I asosida amalga oshiriladi.

Talabalar bilimi quyidagi mezonlar asosida:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - **5 (a'lo) baho;**

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – **4 (yaxshi) baho;**

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – **3 (qoniqarli) baho;**

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hammda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda - **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

1. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

"Tarixiy geografiya" fani talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, amaliy ko'nikmalar, O'rta Osiyoning qadimdan to hozirgi kungacha barcha bosqichlarining tarixiy geografiyasi haqida, o'ziga xos xususiyatlari, siyosiy, iqtisodiy, madaniy jihatdan rivojlanish jarayonlarini yoritish vazifalarini bajaradi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi.

Talaba:

- tarixiy geografiyaning predmeti, vazifalari, shakllanishi va taraqqiyoti, o'quv xaritalari, ularning turlari va tuzilishi hamda, ulardan tarix darslarida ulardan foydalana olishi;

- Mamalakatning tarixiy-iqtisodiy, tarixiy-siyosiy geografiyasini o'rganishda tadqiqotchi bu mamlakat haqidagi butun bir tarixiy davr haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;***

- tarixiy davr mobaynida aholining soni, milliy tarkibi, joylashishi, chegaralari va ichki ma'muriy boshqaruv viloyatlarini bilishi;

- mamlakatning qadimiy davridan to hozirgi davrgacha bo'lgan siyosiy davlat chegaralari. Qadimgi shaharlarning o'rni, shuningdek, ularning turli davrlardagi o'zgarishlari, axolisining joylashuvni, tarixiy voqealari. Janglar, bu janglarning davlat chegaralariga ta'sirinini ***bilishi, hamda darslarida ulardan foydalana olishi;***

- talaba tarixiy geografiya fani predmeti, maqsad va vazifalari, tarixiy geografiyaning davrlashtirish tamoyillari, jahon sivilizatsiyalari tarixiy taraqqiyotida O'zbekiston hududlarining o'rni, tarixiy geografiyaning tadqiqot usullari, tarixiy manbalar asosida tarixiy jarayonni tahlil qilish, tarixiy voqealarga xolisona baho berishni bilishi boyicha ***ko'nikmalarga yega bo'lishi kerak;***

2. Ma'ruza mashg'ulotlari

1-jadval

№	Ma'ruzalar mavzulari	Dars soatlari hajmi
	III semestr	
1.	Tarixiy geografiyaning vazifalari, shakllanishi va taraqqiyoti.	2
2.	Tarixiy kartografiyaning shakllanishi va taraqqiyoti.	2
3.	O'rta Osiyoning qadimgi davr tarixiy geografiyasi	4
4.	O'rta Osiyoning o'rta asrlardagi tarixiy geografiyasi	6
5.	Amir Temur va Temuriylar davlati tarixiy geografiyasi (XIV- XVasr)	6
6.	Xonliklar davri tarixiy geografiyasi	6
7.	Turkistonning (1917-1924 yy) tarixiy geografiyasi	4
8.	O'zbekiston (1924-1991 yy) ning tarixiy geografiyasi	4
9.	Mustaqil O'zbekiston Respublikasi tarixiy geografiyasi	4
	Jami	**38 soat**

Ma'ruza mashg'ulotlari "Tarixiy geografiya" fanini o'rganish davomida mashg'ulotlar paytida axborot (taqdimot, multimedia texnologiyalari) va ta'limning zamonaviy texnologiyalari (rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari, fanni to'liq o'zlashtirishga yo'naltirilgan texnologiyalar, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari) hamda interfaol metodlar ("Aqliy hujum", "Venn diagrammasi", "T-chizma", "Erkin yozish", "Bir-biridan so'rash") qo'llaniladi. Bundan tashqari darsliklar, o'quv qo'llanmalari, ma'lumotnomalar, entsiklopediyalar va lug'atlar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallaridan foydalaniladi.

3. Seminar mashg'ulotlar

2-jadval

№	Mavzular	Dars soatlari
	III semestr	
1.	Tarixiy geografiyaning vazifalari, shakllanishi va taraqqiyoti.	2
2.	Tarixiy-geografik tadqiqotlarning asosiy metodlari fan sifatida.	2

3.	Tarixiy kartografiyaning shakllanishi va taraqqiyoti	4
4.	O'rta Osiyoning qadimgi davr tarixiy geografiyasi	6
5.	O'rta Osiyoning ilk o'rta asrlardagi tarixiy geografiyasi	2
6.	O'rta Osiyo Arab xalifaligi tarkibidagi tarixiy geografiyasi	2
7.	O'rta Osiyoning o'rta asrlardagi tarixiy geografiyasi	6
8.	O'rta Osiyoning mo'g'ul uluslari tarkibidagi tarixiy geografiyasi	4
9.	Amir Temur davlati tarixiy geografiyasi (XIV asr).	4
10.	Temuriylar davlati tarixiy geografiyasi (XIV- XV asr).	4
11.	Xonliklar davri tarixiy geografiyasi	6
12.	Turkistonning (1917-1924 yy) tarixiy geografiyasi	6
13.	O'zbekiston (1924-1991 yy) ning tarixiy geografiyasi	6
14.	Mustaqil O'zbekiston Respublikasi tarixiy geografiyasi	6
	Jami	**60 soat**

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriya har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Loyiha", "Keys-stadi", "Hamkorlikda o'qitish" texnologiyalari ishlatiladi. Ko'rsatmali mateirallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

4. Mustaqil ta'lim

3-jadval

№	Mustaqil ta'limning mavzulari	Dars soatlari hajmi
	III semestr	
1.	Tarixiy geografiyaning vazifalari, shakllanishi va taraqqiyoti	6
2.	Tarixiy kartografiyaning shakllanishi va taraqqiyoti	6
3.	O'rta Osiyoning qadimgi davr tarixiy geografiyasi	6
4.	O'rta Osiyoning ilk o'rta asrlardagi tarixiy geografiyasi	6
5.	O'rta Osiyoning o'rta asrlardagi tarixiy geografiyasi	6
6.	O'rta Osiyoning mo'g'ul uluslari tarkibidagi tarixiy geografiyasi	6
7.	O'rta Osiyoning Shayboniylar davri tarixiy geografiyasi	6
8.	Amir Temur davlati tarixiy geografiyasi (XIV- XV asr)	6
9.	Temuriylar davlati tarixiy geografiyasi (XIV- XV asr)	6
10.	Xonliklar davri tarixiy geografiyasi	7